

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Введено в дію наказом від «02» серпня 2021 р.
№ 0202-1/242

Проректор з науково-педагогічної роботи

 Антон ПАНТЕЛЕЙМОНОВ

« » _____ 2021 р.

ТИМЧАСОВИЙ СТАНДАРТ ВИЩОЇ ОСВІТИ

ЖУРНАЛІСТИКА

Спеціальність 061 Журналістика

Галузь знань

06 Журналістика

Затверджено Вченою радою університету «06» квітня 2021 року,
протокол № 5.

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ
тимчасового стандарту освіти

1.1 Вчена рада філологічного факультету: протокол № 9 від 26 лютого 2021 р.

Голова Вченої ради філологічного факультету _____ Юрій БЕЗХУТРИЙ

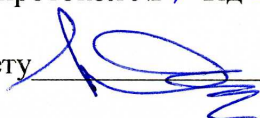
1.2 Вчена рада соціологічного факультету: протокол № 5 від 17 лютого 2021 року

Голова Вченої ради соціологічного факультету _____ Олена МУРАДЯН

1.3 Методична комісія філологічного факультету: протокол № 4 від 25.02.2021 р.

Голова методичної комісії філологічного факультету _____ Євгенія ЧЕКАРЕВА

1.4 Методична комісія соціологічного факультету: протокол № 7 від 2 лютого 2021 р.

Голова методичної комісії соціологічного факультету _____ Юлія СОРОКА

1.5 Кафедра журналістики: протокол № 8 від 25 лютого 2021 р.

Завідувач кафедри журналістики _____ Любов ХАВКІНА

1.6 Кафедра медіакомунікацій: протокол № 2 від 22 лютого 2021 р.

Завідувач кафедри медіакомунікацій _____ Лідія СТАРОДУБЦЕВА

I. Передмова

Розроблено робочою групою у складі:

Прізвище, ім'я, по батькові	Найменування посади (для сумісників – місце основної роботи, посада)	Науковий ступінь, вчене звання, за якою кафедрою (спеціальністю) присвоєно
Хавкіна Любов Марківна – керівник робочої групи, гарант ОНП	завідувач кафедри журналістики	доктор наук із соціальних комунікацій, професор кафедри журналістики Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
Члени робочої групи:		
Стародубцева Лідія Володимирівна	завідувач кафедри медіакомунікацій	доктор філософських наук, професор кафедри медіакомунікацій Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
Балаклицький Максим Анатолійович	професор кафедри журналістики	доктор наук із соціальних комунікацій, професор кафедри журналістики Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
Нечасва Наталя Володимирівна	доцент кафедри журналістики	кандидат філологічних наук, доцент кафедри журналістики Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
Копилова Лариса Анатоліївна	старший викладач кафедри журналістики	кандидат наук із соціальних комунікацій

II. Загальна характеристика тимчасового стандарту «Журналістика» зі спеціальності 061 Журналістика

1 – Загальна інформація

Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації Опис предметної області	Третій (освітньо-науковий) рівень. Доктор філософії (PhD) з журналістики - Об'єкт(и) вивчення та/або діяльності (феномени, явища або проблеми, які вивчаються): журналістські явища і продукти, медіадіяльність із виробництва масово-інформаційного продукту, медіаосвіта в плюралістичній системі засобів вияву й формування на основі загальнолюдських цінностей масових настроїв, масової свідомості, громадської думки про соціально значущі події, явища, процеси суспільної дійсності, різні форми життєдіяльності людей у відповідних соціальних, політичних, культурних, виробничих, освітніх, територіальних, релігійних умовах, а також освітня діяльність у галузі журналістики як
---	--

	<p>змістотворча і сенсотворча для становлення і розвитку суспільства з певними параметрами;</p> <ul style="list-style-type: none"> - цілі навчання (очікуване застосування набутих компетентностей): опанування теоретичної бази із технології дослідження, професійного багатоаспектного аналізу, виготовлення медійного, журналістського продукту в системі формування громадської думки, формування навичок реалізації цих знань на практиці, організації та консультативного супроводу медіавиробничих та медіадослідницьких процесів; - теоретичний зміст предметної області (поняття, концепції, принципи та їх використання для пояснення фактів та прогнозування результатів): теорія та методика журналістської творчості і журналістської освіти, масово-інформаційної, масово-комунікаційної діяльності та її консультативного супроводу, дослідницької, аналітичної діяльності у сфері медіа; - методи, методики та технології (якими має оволодіти здобувач вищої освіти для застосування на практиці): кількісні та якісні методи збору та обробки інформації (аналіз документів, процесів, явищ тощо, опитування, спостереження, експеримент та ін.), методики підготовки та написання журналістскознавчих матеріалів і виступів у різних форматах, а також загальнонаукові та наукові методи; - інструменти та обладнання (об'єкти/предмети, пристрої та прилади, які здобувач вищої освіти вчиться застосовувати і використовувати): сучасне інформаційно-комунікаційне обладнання, інформаційні системи та програмні продукти, що застосовуються в журналістскознавчій та журналістській діяльності (пристрої для фотозйомки й аудіозапису, відеокамера, мікрофон, аудіомікшер, телесуфлер тощо; програмні продукти – Adobe InDesign, Adobe Photoshop, Adobe Audition та Adobe Premiere Pro або їх аналоги); набуття умінь і навичок створення наукового й обробки наукового контенту, використовуючи новітні технології; набуття умінь і навичок використання навчальних, наукових, методичних, мультимедійних, інтернет-джерел і відповідного обладнання як в освітньому процесі, такі у дослідницькій діяльності.
Академічні права випускників	Мають право продовжити навчання на четвертому (доктор наук із журналістики) рівні вищої освіти.

Працевлаштування випускників можливе за такими *видами економічної діяльності* (відповідно КВЕД – Державному класифікатору видів економічної діяльності за ДК 009:2010).

Код	Назва	NACE (Rev. 1.1)	ISIC (Rev. 4)
J	ІНФОРМАЦІЯ ТА ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЇ		J
63	Надання інформаційних послуг		63
63.1	Оброблення даних, розміщення інформації на веб-вузлах і пов'язана з ними діяльність; веб-портали		631
63.11	Оброблення даних, розміщення інформації на	72.30*	6311

	веб-вузлах і пов'язана з ними діяльність	72.40*	6311
63.12	Веб-портали	72.40*	6312
63.9	Надання інших інформаційних послуг		639
63.99 М	Надання інших інформаційних послуг, н. в. і. у. ПРОФЕСІЙНА, НАУКОВА ТА ТЕХНІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ	74.87*	6399 М
70	Діяльність головних управлінь (хед-офісів); консультування з питань керування		70
70.21	Діяльність у сфері зв'язків із громадськістю	74.14*	7020*
72.2	Дослідження й експериментальні розробки у сфері суспільних і гуманітарних наук		722
72.20	Дослідження й експериментальні розробки у сфері суспільних і гуманітарних наук	73.10*	7220
		73.20*	7220
73	Рекламна діяльність і дослідження кон'юнктури ринку		73
73.2	Дослідження кон'юнктури ринку та виявлення громадської думки		732
73.20	Дослідження кон'юнктури ринку та виявлення громадської думки	74.13	7320
Р	ОСВІТА		Р
85.4	Вища освіта		853

Фахівець здатний виконувати зазначені професійні роботи за ДК 003:2010.

КОД КП	КОД ЗКППТР	ВИПУСК ЄТКД	ВИПУСК ДКХП	ПРОФЕСІЙНА НАЗВА РОБОТИ
1234	23898		82	Начальник відділу (з реклами, зв'язків з громадськістю)
1238	-	-		Керівник проектів та програм у сфері матеріального (нематеріального) виробництва
2310.2				Викладач закладу вищої освіти
2359.1	23667	-		Науковий співробітник (в інших галузях навчання)
2359.1				Науковий співробітник-консультант (в інших галузях навчання)
2433.1				Науковий співробітник (інформаційна аналітика)
2433.1				Науковий співробітник-консультант (інформаційна аналітика)
2451.2	24556		18	Редактор відповідальний
2451.2	24553		18	Редактор науковий

2451.2				Редактор мультимедійних видань засобів масової інформації
2451.2	25290	-		Член головної редакції
2451.2	25293	-		Член колегії (редакційної)

III. Обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття третього (освітньо-наукового) ступеня вищої освіти

Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом доктора філософії. Одиничний. 40 кредитів ЄКТС. Термін навчання 4 роки
---	--

IV. Перелік компетентностей випускника

Інтегральні компетентності	ІК. Доктор філософії (рівень 8): Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної, у тому числі дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.
Загальні компетентності	<p>ЗК 1. Здатність до критичного мислення, зокрема вміння застосовувати критичне мислення до аналізу результатів власного наукового дослідження, його наукової новизни, теоретичного і практичного значення.</p> <p>ЗК 2. Уміння з нових дослідницьких позицій формулювати методологічну базу власного наукового дослідження, усвідомлювати його актуальність, мету і значення для розвитку інших галузей науки, національної чи світової духовної культури, у т.ч. в науково-педагогічній роботі.</p> <p>ЗК 3. Здатність до участі в міждисциплінарних проектах та вміння використовувати результати наукових досліджень інших галузей науки для досягнення цілей власного наукового дослідження.</p> <p>ЗК 4. Уміння ефективно використовувати сучасну методологію наукового пізнання та новітні методи наукових досліджень, у т.ч. в науково-педагогічній роботі.</p> <p>ЗК 5. Ініціювати, організовувати та проводити комплексні теоретичні та експериментальні дослідження в галузі науково-дослідницької та інноваційної діяльності, які приводять до отримання нових знань.</p> <p>ЗК 6. Проводити власні оригінальні наукові дослідження, які містять наукову новизну, мають важливе теоретичне та практичне значення.</p> <p>ЗК 7. Уміння кваліфіковано відобразити результати наукових досліджень у наукових статтях і тезах, опублікованих у фахових вітчизняних виданнях та виданнях, які входять до міжнародних наукометричних баз.</p> <p>ЗК 8. Здатність професійно презентувати результати своїх досліджень на міжнародних наукових конференціях, семінарах для вітчизняного та світового співтовариства, а також у науково-педагогічній роботі.</p> <p>ЗК 9. Уміння працювати з каталогами, базами даних зі спеціальності та наукометричними базами.</p> <p>ЗК 10. Знання соціальної історії галузі науки, за якою здійснюються власні дослідження, усвідомлення місця результатів власного наукового дослідження у суспільному житті.</p>

Фахові компетентності	ФК 1. Уміння застосовувати сучасні способи теоретичного аналізу наукових проблем та здійснювати теоретичні узагальнення із застосуванням комбінації методів.
	ФК 2. Уміння застосовувати соціокомунікаційні теорії до пояснення сучасних журналістських явищ і процесів, у т.ч. в науково-педагогічній роботі.
	ФК 3. Здатність формулювати дослідницькі гіпотези, визначати способи їх перевірки та здійснювати їх перевірку, збирати та аналізувати наукову інформацію, формувати власну наукову концепцію на основі поставлених завдань, реалізувати власний науково-дослідницький проєкт.
	ФК 4. Уміння застосовувати широке коло методів теоретичного та емпіричного аналізу журналістських і соціокомунікаційних явищ і процесів, аналітичного дослідження актуальних інформаційних приводів.
	ФК 5. Володіння поглибленими знаннями в галузі сучасних інформаційних технологій, в т. ч. з іншомовних джерел, в обсязі, необхідному для здійснення професійної, наукової та педагогічної діяльності.
ФК 6. Здатність обґрунтовано виокремлювати та аналізувати поточні цивілізаційні проблеми, осмислювати роль медіа з позицій академічної науки, передавати професійний і науковий досвід у вищій школі	
ФК 7. Здатність переосмислювати роль медіа в синхронічному та діахронічному контексті, розпізнавати інформаційні війни та соціально відповідально провадити професійну діяльність у ситуації інформаційної війни.	

V. Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання

Знання:	<p>ПРЗ 1. Знає соціальні, суспільно-політичні, економічні, культурні події та процеси, явища сучасності, а також вагомі персоналії (перші особи держав, лідери думок, політичні та громадські діячі та ін.), що формують порядок денний у масово-інформаційному та масово-комунікаційному просторі.</p> <p>ПРЗ 2. Знає державну мову та одну з іноземних (європейських) мов.</p> <p>ПРЗ 3. Знає основні концепції, теоретичні та практичні проблеми сучасного напрямку наукових досліджень у сфері журналістики й соціальних комунікацій.</p> <p>ПРЗ 4. Знає соціальну історію галузі науки, за якою здійснюються власні дослідження, усвідомлює місце результатів власного наукового дослідження у суспільному житті.</p> <p>ПРЗ 5. Знає й коректно посилається на розробки вітчизняних та зарубіжних учених, наукові школи та фундаментальні праці у галузі дослідження, формулювати мету власного наукового дослідження як складову загальноцивілізаційного і загальнокомунікаційного процесу.</p> <p>ПРЗ 6. Володіє поглибленими знаннями в галузі сучасних інформаційних технологій в обсязі, необхідному для здійснення професійної діяльності.</p> <p>ПРЗ 7. Бере участь у організації науково-педагогічної роботи</p>
----------------	--

	<p>профільної кафедри, знає та розуміє принципи організації роботи профільної кафедри (розподіл функціональних обов'язків, розподіл педагогічного навантаження, місце кафедри у системі науково-дослідної роботи факультету й університету).</p>
Уміння:	<p>ПРУ 1. Розуміється на зовнішній та внутрішній політиці держави, вмінні захищати її інтереси.</p> <p>ПРУ 2. Уміє застосовувати сучасні способи теоретичного аналізу наукових проблем та здійснювати теоретичні узагальнення.</p> <p>ПРУ 3. Уміє ефективно використовувати сучасну методологію наукового пізнання та новітні методи наукових досліджень.</p> <p>ПРУ 4. Уміє ініціювати, організовувати та проводити комплексні теоретичні та експериментальні дослідження в галузі науково-дослідницької та інноваційної діяльності, які приводять до отримання нових знань.</p> <p>ПРУ 5. Уміє з нових дослідницьких позицій формулювати методологічну базу власного наукового дослідження, усвідомлювати його актуальність, мету і значення для розвитку інших галузей науки, національної чи світової духовної культури.</p> <p>ПРУ 6. Проводить власні оригінальні наукові дослідження, які містять наукову новизну, мають важливе теоретичне та практичне значення.</p> <p>ПРУ 7. Уміє кваліфіковано відобразити результати наукових досліджень у наукових статтях та тезах, опублікованих як у фахових вітчизняних виданнях, так і у виданнях, які входять до міжнародних наукометричних баз.</p> <p>ПРУ 8. Уміє професійно презентувати результати своїх досліджень на міжнародних наукових конференціях, семінарах для вітчизняного та світового співтовариства, у т.ч. в науково-педагогічній роботі.</p> <p>ПРУ 9. Уміє застосовувати широке коло методів теоретичного та емпіричного аналізу журналістських і соціокомунікаційних явищ і процесів.</p> <p>ПРУ 10. Уміє проводити самостійне наукове дослідження з використанням відповідних джерел та бібліографії, аналізуючи та надаючи критичну та розповідну форму отриманим даним.</p>
Комунікація:	<p>ПРК 1. Формує комунікаційну стратегію з колегами, соціальними партнерами, із дотриманням етичних норм спілкування, принципів толерантності, творчого діалогу, співробітництва та взаємоповаги до всіх учасників масово-інформаційного процесу.</p> <p>ПРК 2. Ефективно спілкується в масово-інформаційному середовищі; виступає перед аудиторією, бере участь у дискусіях, обстоює власну думку (позицію), дотримується культури поведінки й мовленнєвого спілкування.</p> <p>ПРК 3. Забезпечує діалог культур у процесі здійснення професійної діяльності в умовах роботи власними кореспондентами за межами України, створює умови для міжкультурної комунікації.</p> <p>ПРК 4. Може ефективно комунікувати в науковому і професійному середовищах державною або іноземною мовами.</p>
Автономність і відповідальність:	<p>ПРА 1. Здатний учитися впродовж життя і вдосконалювати з високим рівнем автономності набути під час навчання кваліфікацію.</p> <p>ПРА 2. Здатний аналізувати й вирішувати соціально та особистісно значущі світоглядні проблеми, приймати рішення на підставі сформованих ціннісних орієнтирів, визначати власну соціокультурну</p>

позицію в полікультурному суспільстві, бути носієм і захисником національної культури.

ПРА 3. Ефективно організовує, аналізує, критично оцінює, несе відповідальність за результати власної наукової і професійної діяльності.

ПРА 4. Раціонально розподіляє робочий час, здатний працювати в умовах нестачі часу, стресових умовах.

ПРА 5. Здатний самостійно формувати і провадити медійну й науково-педагогічну діяльність.

VI. Форми атестації здобувачів вищої освіти

Форми атестації здобувачів вищої освіти

У процесі підготовки докторів філософії використовують дві форми атестації: проміжну та підсумкову. Відповідно до діючих нормативно-правових документів Міністерства освіти і науки України та Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, підсумкова атестація аспірантів, які завершують навчання за освітньо-науковою програмою доктора філософії, є обов'язковою.

Метою проміжної атестації є контроль за виконанням індивідуального плану здобувача за усіма складовими, передбаченими навчальним планом. Проміжна атестація включає:

1. Атестацію за теоретичною частиною, що передбачає складання заліків та іспитів відповідно до навчального плану підготовки докторів філософії за спеціальністю «Журналістика». Проміжна атестація за теоретичною частиною, де передбачені заліки або іспити, проводиться викладачами, які проводили заняття, після повного виконання програми освітньо-кваліфікаційного рівня доктора філософії з метою встановлення фактичної відповідності рівня теоретичної підготовки вимогам загальних та фахових компетентностей випускників аспірантури.

2. Науково-дослідницька частина, відповідно до навчального плану, передбачає проведення поточної атестації аспірантів раз на рік. Метою проміжної атестації є контроль за виконанням індивідуального плану науково-дослідницького пошуку та дотриманням графіку підготовки результатів науково-дослідницької роботи.

3. Практична частина, відповідно до навчального плану, передбачає проведення асистентської педагогічної практики на другому році навчання. Метою проміжної атестації за практичною складовою є контроль за виконанням індивідуального плану та набуття аспірантом професійних навичок та вмінь на посаді викладача. Атестація за практичним модулем здійснюється на підставі висновків комісії з проведення захисту асистентської педагогічної практики, яка створюється за розпорядженням декана факультету.

Метою підсумкової атестації є встановлення фактичної відповідності рівня освітньо-наукової підготовки випускників аспірантури вимогам до доктора філософії із журналістики. Підсумкова атестація здійснюється за двома напрямками:

1. Оцінювання рівня теоретичної та практичної фахової підготовки.
2. Встановлення відповідності рівня науково-дослідницької підготовки вимогам, що висуваються до доктора філософії

	<p>з журналістики.</p> <p>Підсумкова атестація для встановлення відповідності рівня підготовки вимогам, що висуваються до доктора філософії із журналістики за спеціальністю 061 Журналістика, передбачає проведення прилюдного захисту результатів науково-дослідницької роботи, базованої на теоретичних та практичних знаннях, які представлені у вигляді дисертаційної роботи. Підсумкову атестацію здійснює спеціалізована вчена рада з правом прийняття до розгляду та прийняття разового захисту дисертації. Нормативною формою підсумкової атестації є захист дисертації на здобуття вченого ступеня доктора філософії із журналістики.</p> <p>На підсумковій атестації оцінюється повний обсяг виконаних робіт та їх відповідність вимогам успішного завершення докторської програми.</p> <p>На виконання дисертаційної роботи доктора філософії за спеціальністю покладається основна дослідницька та фахова кваліфікаційна функція, яка виражається у здатності здобувача ступеня доктора філософії вести самостійний науковий пошук, розв'язувати прикладні наукові завдання і здійснювати їхнє наукове узагальнення у вигляді власного внеску у розвиток сучасної журналістикознавчої науки і практики. Вона є результатом самостійної наукової роботи аспіранта і має статус інтелектуального продукту на правах рукопису.</p> <p>Підсумкова атестація аспірантів, що повністю виконали ОНП підготовки докторів філософії в аспірантурі, завершується присвоєнням академічної кваліфікації «доктор філософії із журналістики» та врученням диплому встановленого зразка про рівень освіти та кваліфікацію.</p>
<p>Вимоги до дисертаційної роботи</p>	<p>Дисертаційна робота повинна являти собою самостійну актуальну науково-дослідницьку працю в галузі журналістикознавства та соціальних комунікацій, здійснену відповідно до теми, затвердженої раніше згідно з чинними вимогами. Текст роботи організовується та оформлюється згідно з чинними вимогами. Перед захистом дисертаційна робота має бути перевірена на наявність / відсутність академічних збігів і запозичень.</p>
<p>Вимоги до публічного захисту</p>	<p>Захист відбувається публічно, перед сформованою згідно з чинними вимогами спеціалізованою вченою радою. Здобувач докторського ступеня надає раді дисертаційну роботу, виголошує доповідь, яка відображає основні положення проведеного дослідження, відповідає на питання членів ради. Озвучуються відгуки фахівців, призначених згідно з чинними вимогами, здобувач за потреби надає коментар до висловлених там зауважень. Процес захисту фіксується в протоколі.</p>

VII. Вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти

В університеті функціонує система забезпечення закладом вищої освіти якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості), яка передбачає здійснення таких процедур і заходів:

- 1) визначення принципів та процедур забезпечення якості вищої освіти;
- 2) здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм;

3) щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних і педагогічних працівників закладу вищої освіти та регулярне оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти, на інформаційних стендах та в будь-який інший спосіб;

4) забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників;

5) забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи студентів, за кожною освітньою програмою;

6) забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом;

7) забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації;

8) забезпечення дотримання академічної доброчесності працівниками закладів вищої освіти та здобувачами вищої освіти, у тому числі створення і забезпечення функціонування ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату;

9) інших процедур і заходів.

Система забезпечення закладом вищої освіти якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості) за поданням закладу вищої освіти оцінюється Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти або акредитованими незалежними установами оцінювання та забезпечення якості вищої освіти на предмет її відповідності вимогам до системи забезпечення якості вищої освіти, що затверджуються Національним агентством, та міжнародним стандартам і рекомендаціям щодо забезпечення якості вищої освіти.

VIII. Перелік нормативних документів, на яких базується стандарт вищої освіти

Тимчасовий стандарт розроблений на основі таких нормативних документів:

- Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої школи. – <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/proekty%20standartiv%20vishcha%20osvita/1648.pdf>

- Закон України «Про вищу освіту». – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>.

- Закон України «Про освіту». – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.

- Національний класифікатор України: Класифікація видів економічної діяльності ДК 009:2010. – <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vb457609-10#Text>.

- Національний класифікатор України: Класифікатор професій ДК 003:2010. – http://www.ukrstat.gov.ua/klasf/nac_kls/op_dk003_2020.htm.

- Національна рамка кваліфікацій – <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-p>.

- Перелік галузей знань і спеціальностей – <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-p>.

- Розвиток системи забезпечення якості вищої освіти в Україні: інформаційно-аналітичний огляд. – http://ihed.org.ua/images/biblioteka/Rozvitok_sisitemi_zabesp_yakosti_VO_UA_2015.pdf.

- TUNING (для ознайомлення зі спеціальними (фаховими) компетентностями та прикладами стандартів. – <http://www.unideusto.org/tuningeu/>.